

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre . . . 3 " — "
Negyedévre 1 " 50 "
Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
4 hasábos petsor 5 kr.
Nyilttérben . . . 20 kr.
Bélyegdíj egyes hir-
detésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztési iroda:
Főtr. 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Megjelen:
Szerdán és Szombaton,

Kéziratok:
Vissza nem adtnak.

Kiadóhivatal:
VÖLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pérczek
hirdetések és reklamatok ide intézendők.

Miben nyilvánul az iparkamarák haszna?

Miben nyilvánul az iparkamarák haszna?

Ezzel oly kérdést vetettünk fel melyre feleletet adni nem lehet, mert életjelt is csak az által ad, hogy részére a kereskedőknek, iparosoknak az ipar kamarai adót fizetni kell, mely kötelezettséggel szemben azonban semmi hasznot sem nyernek.

Ez intézmény merőben a theoreticus elvek haszon nélküli megtestesülése.

Avagy csak egy jó tanácsot is nyernek e, utbaigazítást az ipar fejlesztésére szolgáló intézmények felállítására, szervezésére nézve, e helyről, mely minderre illetékes volna, s mely iránybani működése még némileg igazolná életét?

Nem nyernek!

Mit tesznek tehát, mert épen teljesen tétlenül nem állhatnak fenn az iparkamarák?

Összeállítják az iparügyekre vonatkozó statistikai adatokat.

Ezt a közigazgatási hatóságok is megtehetik, sőt tényleg ma is ezek teszik meg, mert az iparkamarák ezen jól értesült helyekről szerzik be az adatokat.

Ez okból tehát fennállásuk felesleges.

Véleményeznek továbbá egyes előforduló ipar és kereskedelmi kérdésekben, a kormány előtt.

Erre az iparkamarákat általában illetékesnek sem ismerjük.

Egy iparkamara nem képviselhet oly kiterjedésű területet, mint a milyenre most halásköre kiterjed. Nem is ismeri ezeknek körülményeit, ezekben alaposan nem véleményezhet. —

Ezt szintén megbizhatóbban alaposabban megtehetik a közigazgatási hatóságok, melyek javaslatukat közvetlen tapasztalatból merítik.

E kettőben látjuk az iparkamarák létezését, e kettőben látjuk azt is, hogy feleslegesek, különösen külön adóval fenntartva, a mely igazolva nincs. Kettő áll tehát előttünk: vagy meg szüntetni az iparkamarákat, s azok fenntartására igazolhatlan adót nem szedni; vagy pedig ha adót szednek oly működési tért kijelölni számukra, melyen az adó fizetésére magát érdemessé teheti.

Mindenféle.

A vendéglő konyhájában várakozik egy agglégény inasa, hogy urának az ételt haza vigye.

A szakácsné a spenótot tálalja.

— No — mond az inas — fog enek az én uram örülni.

— Mért? — kérdezi a szakácsné.

— Mert rosszak a fogai, ezt pedig nem kell neki rágni.

— Hát maga nem örül?

— Én? Bizony lelke, én se bánám, ha kihullana fogam, mikor spinót látok.

* * *

A horgonyokat fűszedték, egyet fűtyöl a hajó kéménye, és az óriási jármű megindul tengeri útjára.

Egy hölgy a földéletről nézi, mint hagyják el a partot mind messzebb maguk mögött. A hajó kapitánya rövid szemlét tart emberei fölött, s észreveszi a távol nézésébe merült urhölgyet.

Udvariassan közeledik hozzá, s miután üdvözölte e szavakkal szólítja meg.

— Nagysád valószínűleg szintén utazó?

* * *

X. ur nagy hévvel magyaráz valamit csinos, fiatal sógorasszonyának. Egy megdöglötlen kézmozdulat, s gyöngén megsérti a szép asszony vállát a kezében tartott késsel.

A hölgy felsikolt, X. ur pedig zavarában így mentegette magát:

Bocsásson meg kedves sógorasszony, de azt hittem hogy — ki van tömve.

A csatatérről

E véres rovatba nem sok följegyezni való. Az öldöklés megpihehat. Az utolsó harcokat Szulejman pasa küzdötte Gurkó tábornok hadosztályával, melynek nem sikerült Szulejmant körülfogni s e török sereg érzékeny veszteségekkel bár, de menekült a saloni kerületbe, hol Drama körül gyülekezett özsze, körülbelül 108 zászlóalj 115 ágyúval. E csapatokat Kavalából kezdték Konstantinápolyba szállítani, a főváros védelmére.

Általánosan elterjedt hit, hogy a törökök nemcsak Drinápolyt, hanem Filippopolt is előleges egyezség következtében engedték megszállni, miután az oroszok előbb nem akartak egyezkedni. Filippopolt Szkobeleff, Drinápolyt pedig Strukof tábornok szállta meg. A Rumiába betört orosz hadsereg balszárnyát Gurkó tábornok hadteste képezi, körülbelül 50,000 emberrel. A középső hadtest a Ra deczkyé, 70,000 emberrel. E hadosztályokhoz a Balkánon át mindig újabb kiegészítő csapatok érkeztek, úgy hogy az oroszok 160—170,000 emberrel folytathatták volna tovább pár nap alatt a hadműveleteket, a mihez már az alkodozások alatt is hozzá kezdtek, s megindultak egyikfelől a Konstantinápolyba, a másik felől pedig Gallipoliba vivő uton, hogy a Dardanellákat két ponton fenyegezzék.

E fenyegetésre az angol hadihajók parancsnokának utasítása volt már. A hajóhad elhagyta a Besika-öbölben lévő állomását s a Dardanellák bejáratához vitorlázott. E hó 25-én délután 4 órakor ért Gallipolihoz, melynek török tüzéréské ágyulvésekkel üdvözölte az angolokat. Tovább azonban nem mertek a hajók, és Szentpétervárról ezüfolatok jelentek meg azon hírekre, mintha az

oroszok meg akarnák szállni a fővárost vagy Gallipolit. Az angol hajók utasítása különben úgy szól, hogy az angol alattvalók védelmére menjenek a Dardanellákba.

A török főváros védelmére a porta a csatalsai uton állított tábort. Ide viték az ágyukat is Drinápolyból.

A görögök sem akarták elszalasztani a jó alkalmat, hogy török zászmányt nyerjenek. A hadsereg merhetett valamit. György király készült táborba szállani; előbbi miniszteriuma lemondott s Komondurosz elnöksége alatt megalakult Athénben a háboru miniszterium, mely programjában határozottan kimondta, hogy a „rabszolgaságban nyögő testvéreket föl kell szabadítani.“ A háboru kérdése a kamarában volt tárgyalandó, mikor békekötés híre érkezett Athenbe.

Az előzetes béke megkötésének híre itt nagy meglepetést okozott. A képviselőház felfüggesztette az ülést. A háboru mellett nagy tüntetés volt, a katonaságnak közbe kellett lépni, több rendőrt megdobáltak kövekkel. Aggodnak, hogy e tüntetést komoly békeháborítás fogja követni.

Deligeorgisz, Trikupisz és Zaimisz miniszterek lakása előtt mintegy 10,000 ember gyűlt össze ma, és az ablakokat beverték. A katonaságot összegyűjték és szigorú intézkedéseket rendeztek el.

Torda város tagosításáról.

Torda város mezőterülete csak nem 20,000 holdat tesz ki, s körül belől négyszer anyi földrészeletből áll.

Polgárai minden nemű kézi ipar mellett legtöbbször minden irányu gazdaszatot is üznek.

Ezen két féle üzemi foglalkozásból következik az, hogy mind a kézi ipar mind a gazdasági, aránytalanul magas kiadások mellett, csekély eredményeket tud felmutatni.

A napszám-igen nagykönyvét véve alapul Tordának sehol sem oly drága mint itten az ellátás pedig annyira felosztott, hogy vidéki ember arra, fogalommal sem bír, holott a föld örök árja, vagy bérlete sokkal alacsonyabb mint más, legközelebbben eső, községben lévő ily nemű árak. —

Innen következik, s ebből magyarázható meg azon anomal helyzet, hogy a Tordai polgár ősi iparát a gazdaság vagy gazdaságot a kézi ipar buktatja meg, s végül — igen kevés bérlettel a polgár maga ipar és gazdaságával együtt bukik meg. —

És ezen baj nem onnan származik mert, ha az ipart és gazdaszatot egyvezénylet alatt folytatni nem lehetne, hanem onnan hogy a Tordai határ tagosítatlan, s terjedelmes voltánál fogva sem a trágyázás sem a felügyelet és rendes munka kezelésénem eszközölhető, legalább arányban tulajdon költségekkel. — Mert hiszen Debretzen, N. Várad hasonló iparos és gazda városok egyszersmind de tagosítva s a tanyai rendszer alkalmazása mellett mind trágyázások mind kezelésük az aránytalan költségeket teljesen kizárja. —

A forduló rendszer, köz és ugaregelő a baj ezen legfőbb lényegén semmit sem segíthet, a forduló rendszer

csak parcellákat szaporít, az ugaregelés legfellebb juhtartást biztosíthat nagyterjedelmen csak nem semmi trágya eredménnyel; a közlegelő hasonlóan olyvalami közös dolog a minék téjfelét magánosok szedik le, s így a közjó érdekében fel sem hozható. —

Nem is említem fel a számtalan föld részletek között naponként előforduló birtok háborítási pereket, melyel boszantó és izgató természetűknél fogva a reactionak valóságos kuforrásat képezik; sem a számtalan provocationiból származó mindennemű kitudható és kitudhatatlan károkat, melyek a gazda életét elkeserítik, kitarását megbénítják; hanem azt el nem halgathatom, hogy ezeu tagosítatlan állapotban létező közös gazdasági rendszer, oly valami mely sem a törekvésnek sem a gondolkodásnak, sem a gazdaszati életben előforduló számtalan tapasztalatok alkalmazásának tért nem enged; kizár minden haladást, és megtilt minden előrelévi törekvést; egy holt tenger — nincs benne élet és haladás. — A Tordai 20000 hold területű mezőn egy élő fát sem láthatni, egy árva fűzfa bokor sem kapaszkodhatik meg; a dus természetű anya föld a sivatag arcát viseli. Valóban megrendíte szomorú látvány!! . . .

Határozottan kimondhatjuk, hogy Torda város polgárainak anyagi jövője iparuk és a gazdaszatuk oly modoni egyesítéséből áll, hogy egyik a másikat támogassa: ez az állapot pedig csakis tagosítás által elérhető; önként érte hogy a helybelyi érdekek, minden irányu tekintetbe vételek, annak tovább fejlődését már előre biztosítani fogja.

Ki kell mondanunk hogy a tagosítás már most annyira nőtte ki magát, hogy minden késedelem a város köz és a polgárok magán érdekeit létalapjukban támadja meg; mert már is az adó fenyegeti a tőkét, saját létalapját!! —

Tordán a tagosítás előmozgalmi — ha jól emlékszem — már az 50-es években megkezdődtek; egy bizottság végerhajtsági tervezetet dolgozott ki, az akkori ker. törvényszék a szükséges előlépéseket megtette, tehát csak nem 20 éves kezdettel bír, még eddig minden eredmény nélkül. — Jelenben a tagosítás jogosultsága legfelsőbb itélő székileg is kimondva van; fájdalom! értelmes emberek — néhány nagy pipájú s kevés dohányu értetlen magyarnak érdekében meghurezolták, ezen egyszerű és Torda város életkérdését magában foglaló ügynek akadályozását, a legfelsőbb törvényszék előtt is.

Hanem ez már véglegesen eldöntve lévén, többi akadályal nem szolgálhat; és ha a város képviselő testülete, s mint végrehajtó közege — a tanács, a kir. törvényszékkel a kellő lépéseket megtenni el nem mulasztja, vagy halogatja, a tagosítás mig ez év folyamában rendes menetet vehet.

Egy kérdés van még a mit a halasztók cikkek ellen felhozhatnának, t. i. a költségek előleges hordozása, de ez is oly valami, a mi már régen megoldást nyert az által, hogy a legnagyobb birtokos vagy birtokosok a költségeket előlegesen hordozzák, s utólagosan midőn azok arányosítása a terület szerinti birtokra biztos

alapot nyer, közigazgatási uton felhajtják. — Tordán legnagyobb birtokosok a város, a kebeles polgárok, s a kir. kinostár, s így a költségek előlegezése semmi nehézségbe nem ütközik.

A városnak meg van végül erélyes és tapintatos megbízottja a tagosítás keresztül vitelén, s így méltó jogunkban reményleni hogy a kezdet nehézségei míg ez év tavaszáig beküldendők, s a mérnöki munkát folyamatba hozva leend. R.

Levelezés.

M. Ludas, 1878. január 28-án

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Legyen szíves becses lapjában következő soraimnak helyet adni.

A „Haladás” ideai 8-ik számából nagy megütközéssel olvastam két báli tudósítást. Az egyikben ugyanis egyetlen helybeli urnőn kívül községünk összes női intelligenciája figyelmen kívül hagyott. Már pedig ez — egy ilyen, aránylag kis helységben — bizony felháborító! Vagy ne említsünk egyet sem meg, vagy ha igen, akkor — mert hisz a méltányosság is így hozza magával — említsük fel mindanyit. Hisz nem fővárosi, népes bál volt ez, hogy ne lehetett volna egy kis fáradsággal a jelenvöltek névsorát összeállítani. — Az efelé, habár csekély dolognak látszik is — kellemetlenséget okoz s a jövő bálók sikerét kockáztatja.

Ezt megelőzendő, sietek helyre hozni mult tudósító feledékenységét s így közlöm a már említettekön kívül jelenvöltek névsorát: Laczhegyi Frigyesné (Vilma leányával) — Felföldi Elekné, Fesztó Gézané, Novák Edéné, Altesz Andrásné, Bróm Tamásné urnők helybői; vidékünkét képviselték — szintén az említettekön kívül — Horvátné urnő Róza leányával Radnothról, Molnárné urnő Klára leányával Tohárról, Bukurestyné urnő szintén leányával Dieső-Szentmártonból; — továbbá még a következő kisasszonyok; Perlet k. a. és Beregszászi k. a. Radnothról, Gergelyfi k. a. Gerend — Keresztúrról, Keresztes Dóna k. a. Kocsárdról és Beleváry k. a. Csekelakáról.

A vidéki fiatalság is igen szép számmal vett e bálban részt: Tordáról Új-várról s Kocsárdról szép számmal jelentek meg.

A másik tudósítás kiegészítésül említem fel azt, hogy a szónóra alatti tombola — sorsjátékot községünk buzgó fiatalembere: Nagy Béla felsőbb népiskolai tanító rendezte s erre a nyere-

mény tárgyakat (minteg 70-75 darabot) községünk tisztelt nőitől gyűjté össze. —

Jelenleg ennyit kívántam nyilvánosságra hozni; jövőre — szerkesztő ur engedelméből — többet! —

Maradtam a szerkesztő urnak tisztelője

— X — Y. —

Aranyos-Rákos, 1878. Jan. hó 28-án.

(Folytatás.)

— Elnök megbizatik, hogy a még nem biztosított tökerészletek telekkönyvi biztosítását kérelmes nagylaki telekkönyvére eszközölje találja meg utobbi kérelmet az egész töke törlesztésére, ha ez nem sikerül, megengedi örökösök költségén az egész tartozás bekebelezését a a nagylaki birtokra; Boer Dénes által pedig elnökileg az általa ígért kamattörlesztés már megtétetvén, tudomásul vétetik.

4) Olvasottatott Mészki községe képviselőinek kérelme — melyszerint a volt szék egyeteme által a községnek adományozott „Muntya” és „Hesdát” nevek alatt levő majorsági közhelyek tulajdonjoga iránt Peterd községgel szemben pert indítván a mintegy 193 hold területű fekvőség felett, a község perével újított per folytán is el lett utasítva, mert a szék által kiállított adomány levelet a periratokhoz mellekelni a perújítással is elmulasztotta, s miután Mészki a maga nevében többé nem indíthat pert, mondja ki, hogy a Muntya és Monostéria nevű helyekért, keresetét megindítja azon feltétel alatt ha a megkívántó pénzköltségeket Mészki birtokossága hordozza: A kérelemnek helyadatik, azon felhívással, hogy a község képviselője az 1871 évi XVIII. t. cz. 26 §. a) e) pontjait úgy annak 119 §-át tartván szabályozónak: eszközölje a kiadások állandó folyósítását.

5) Egy Aranyosrákos birtokosnak 300 ft. o. é. kölcsön szavazattöbbséggel 8% százalékos kamattal és telekkönyvi biztosítás mellett engedélyeztetik.

6) Az 1876 évi pénztári számadás megvizsgálásával megbízottnak Magyar Pál, Szeptáli Ignác és Tarsoly Gábor.

7) A várfalvi és mészki erdők fája eladandó lévén, határozat lett: hogy a várfalvi erdő jelenleg függő terményével — s így a talaj is holdanként 55 ft. ó. é. kikialtási ár mellett örök áron árvevőztessék el készpénz fizetés vagy azt kellőleg biztosítani képes telekkönyvezett adosságos költvel adatása feltételével, vagy ha ez kellő eredményhez nem ve-

zetne, akkor az összes erdő terménye 1600 ft. o. é. kikialtási ár mellett hasonfeltételekkel kísértessék meg eladatni. Az árverők a felkialtási összeg 100% százalékos bánatpénzt tegyenek be. — Végrehajtási nap f. évi február 3-a. — Eszközleendő elnök jegyző s egy bizottsági tag felvétele által a megyei leg érvényes napdíj és fuvardíj mellett fejenként. — Hirtalpigal s körjegyzőségek útján ki hirdetendő.

8) Elnök által, a keblai pénztárnok-ság szóbelileg jutalmazást kér a vagyon kezeléséért: méltánlyattal fogadtatik, kérelmét adja be írásban s összeg szerint.

(Folyt. köv.)

Kérelem, Magyarország tantes-tületéhez.

Először azon tagjaihoz, kik iskoláikban vagy osztályaikban egy iskola-takarék-pénztárt létesítettek és olyant vezetnek.

Az által, hogy ön iskolájában a takarékpénztárt létesítette, bizonyította, hogy ezen új intézmény nagy horderejét az azzal összefüggő kétségtelen áldásteljes következményekkel komolysággal felismerte és e szerint dicséretes hazafisággal azon fáradozik, hogy az elérhető nagy eredményt valósítsa meg.

Hogy ez minél nagyobb terjedelemben történjék, szükséges oly statisztikai adatokat gyűjteni, melyek ez intézmény haladását az országban mutatják, és ez adatok időnkénti közlése által mentő nagyobb rokonszenvet kelteni. Ehhez képest történi is eddig a hazai sajtó szíves pártolása mellett — az eredmények időnkénti közlése és kivanatos, hogy ez ezentul is a jó ügy érdekében és pedig évenként legalább kétszer lehető teljességgel történjék. Ezért azon alázatos kérés intézem a tantesület tagjaihoz: szíveskedjenek nekem 1878. február hó elején, az osztályaikban vezetett iskolai takarékpénztár záradatait 1878. január végéről, és június hó második felében, a záradatokat június közepéről, azaz azon időponttól, levélben vagy levelező lapon beküldeni mellyel az iskola év végén a betétek kivétele, különösen ki- és átlépések miatt megtörtént volna. A kimutatás tüntesse fel az osztályt látogató tanulók számát általában, a takarékoskodó tanulók számát, a megtakarított pénz összegét és végre a takarékpénztár körül működő tanítók számát és eze neveit. A június hóban törtéendő közlemény alkalmából kívánatos volna ha, az intézményről általában, a

gyakorlatban tett tapasztalatokról stb. közelebb felvilágosítások adatnának, mely elmékedések az iskolai takarékpénztárak terjesztésének sikeresen felhasználhatók.

És most néhány szó a tantesület azon tisztelt tagjaihoz, kik a szóban forgó intézményt még nem léptették életbe.

Méltóztassanak az eddig elfoglalt ellenséges álláspontot elhagyni; hiszen az iskolai takarékpénztár intézménye nemcsak Belgiumban, hol keletkezett, hanem Franciaországban, Olaszországban, Angliában, kormányok és hatóságok részéről erélyes támogatást nyert és örvendetesen halad, több százezer gyermek, több ezer tanító által buzdítva és vezetve, mint ez napilapjaink közleményeiben gyakran olvasható. Oly ügy, melyet a legbőleőbb tan- és államférfiak buzgósággal fentartanak, nem lehet rossz. — Hiszen Franciaországban a tanítók egy ebbeli nagygyűlés alkalmával egyhangulag kijelentették: „Készek vagyunk hazánk érdekében azt tenni, mit a külföld tesz, hogy hazafiságban hozzájuk hasonlóak legyünk.”

Tegyük ugyan azt és a hazának nagy, felejtethetlen szolgálatot tesznek. Budapest. 1878. évi január 26-án.

Weisz B. F.

Törvényszéki Csarnok.

I. Elnök: Dr. Damokos Antal; bírák: Barabás József, Abt Ernő; jegyző: Bodó György; kir. ügyész: Csekme Béla; vádlott György József.

A tolvajsági tényről káros feladása és vádlott beismerése által constatálva lett, hogy 1877 december 2-án éjjel tordai Bardocz Lászlónak záros helyéről két rudra feszített bőr ingosága vádlott által lopatott el.

A kir. törvényszék az ügyész által indítványt megfellelően György Józsefet abtk. 171 §. 174-ik §. II. szakasz d. pontjában büntöndek mondta ki, miért egy évi börtönt egy napi börtöl szigorított börtönrre ítélte. —

Vádlott felhívást jelentett.

II. Pálfi Anna mult év november 13-án felhasználván gazdája és a háziak távollétüket Miklós Birinek egy nagy öltönyt tartó ládáját késsel felfeszítve, onnan mintegy 7. frt. értékű javakat eltolvajlott s azután hogy a gyanut a tolvajsági tényről illetőleg elhárítsa az öltönyt tartó ládát felgyújtotta.

Abpr. 270 és 284-ik §-ak alapján a tény igazolva lévén vádlottat 1 évi börtönt egy napi börtöl szigorított börtön és kártérítésre íteltetett.

Felhívás nem történt.

TÁRCZA

A jegen.

(Sport — karca.)

Kálmán ügyes fiu volt — ránézve.

E dicséret gunynak látszanék, ha bővebben meg nem magyaráznók.

Meg tesszük.

Kálmán mintegy 25 éves, és nem megveendő hivatala van. Termetére inkább magas, jó arczú, melyet szőke haj és szakái körít. Alakja egy kissé telt.

Egy nap délutánján Kálmán künn a bofagyott folyó partján, illetőleg a jég szélén állott, melyen élénk élet rajzolt, férfiak és nők iramlottak a sima jegen korcsolyáikkal.

S mily szép a nő korcsolyázás közben! Szép máskor is — kétségtelen; de nézd ekkor a sylphid termetet, miként hajlik jobbra és balra, mint a nád, melyet lágy szellő lenget, a piciny lábak ügyessége, a fő bátor tartása — oh! ez elragadó.

Kálmán is így vélekedett, s bámulta a nő szépséget korcsolyázás közben, bámulta, hogy korcsolyázás közben mily bájos, mily elragadó Irén!

Szemei alig bírják kísérni, míg azoko

egy irányba tétovázna, már egészen más irányban tűnik fel junoi alakja.

Tétovázna Kálmán szemei, mert el van telve azzal, a mit látott.

Egyszerre váratlanul bájos női hang cseng fülébe:

„Nem jön Kálmán?”

„De igen!” — S azzal ott volt — a jegen el terülve, ijedtében hanyatt esett, de csak hamar fel kelt, s akkor Irén már újra előtte állott, mosolygott, — hiszen bizony nevétséges is, egy gavallért ily helyzetben látni.

„Jöjjön Kálmán!” Ismétlé Irén.

„Mert már nem megyek mert fáj a lábam, megütöttem” — visszonzá hősünk, tulajdonképp pedig nem ment, nem kötött korcsolyát, mert egyszerűen — nem tudott korcsolyázni. De ezt a világeért sem vallotta be. E naptól erős elhatározás érlelődött meg benne. Elhatározta hogy megtanul korcsolyázni. Minden reggel jókor kiment a folyamra, a beszerzett halifáxal, kaszibált elé hátra, — le esett felkelt, jajgatott, mignem egyszer azt hitte, hogy már szépen tud korcsolyázni.

S ekkor — készítettet magának egy rendbeli új gunyát: bársony jakket, bársony lengyel nadrágot, csinos asztrahan sikkát, s fehér selyemmel kegyet-

lenül kitödzelt muszka lakk eszímákat. Tudta az idő pontot, mikor Irén a jegen van, no meg ez alkalommal ntána is lesett, — felmeut a folyam egy fennebb fekvő pontjára — no mert a halifax felcsavarása, lábára állás, megindulás kissé ezeremoniáson ment, — továbbá pedig megakartá lejni Irént délczeg megérkezése által.

Sok derendotia után megindult a jegen lefelé, lábait úgy kapdosta, mintha a talpja fázott volna, kezével a levegőbe az A B C mind-en betűjét leirta, dereka meredt volt, mintegy lámpa oszlop, — de végre is mozgott — közeledett.

Az egész korcsolyázó közönség bámulva nézett a közeledő ismeretlen alak felé, nem ismerték fel, mert öltözete új volt — új szabásu.

Irén gyorsan elől száguldott, s utána az egész közönség a jövevény felé, s mikor már már felismerni vélte, egy perc alatt eltűnt szem elől, s csak e fájdalommal felkiáltás halszott: „Jaj Istenem Irén!”

A kiáltás felé közeledve, a jegen egy lyukat találtak, — s abban vergődött — Kálmán bársony kabátjában. Kihuzták, be vitték a kertész lakába, — a többi nem tartozik a dologra.

Két érzés vett uralmat, két kebelben. Irénnél a sajnálkozás, Kálmánál a szégyen; mindkettő emberi dolog.

Kálmán mindig kerülte Irént, szegyelte magát a kudarcért, az ügyetlenségért, pedig napról napra fokozódott keblében a vágy Irént láthatni, vele beszélni; de hogy tehette ezt arcz pirulás nélkül.

Irén véghetetlenül ohajtotta volna Kálmánnal találkozni, hogy vele sajnálkozását tudassa, de egy leány hogy keresse és találja meg egy férfi társaságát, ha ez őt épen kerüli.

Igy a kielégítetlen vágy szenvedélyé érlelődött, befészkelte magát oda, honnan azt kiirtani nem lehet.

De az Isten végre mindenkit meg szán. Elérkezett a casinó bál napja, melyen Irén is Kálmán is megjelentek.

Kálmán rendező volt, az előteremben állott, hogy illő udvariassággal vezesse be a hölgyeket a táncsterembe. A rendezői jelvény mellén úgy mozgott mintha valami gyenge szellő lengette volna; szíve dobogása okozta azt.

Tudta, hogy Irén eljön, a két elentétesérszéz a félelem a viszontlátás miatt szégyenért, és megfordiva a vágy őt láthatni oly érzelem hullámozást idézett

H i r e k.

— **Ferencz József unitarius püsök.** csütörtökön délután 2 órakor távozott el körünköt. A hirnevés főpapot egé z városunk lakosságának tisztelete, rokonszenve kíséri.

— **Az unitáriumi gymnásiumban** az első félévi vizsgák lefolytak. Ki a vizsgálatokon jelen volt, örömmel győződhetett meg, hogy ez intézet tanárai mily lelkiismerettel teljesítik szép, de terhes kötelességüket, s örömmel győződött meg arról is, hogy az eredmény e nemes fíradozásnak megfelel. Kiválólag kell dícsérettel megemlítenünk a hazafias szellemot, a melyet a tanárok, bármely tantárgy mellett tanítványaik szívébe tapintatosan tudnak csepegtetni.

— **A messzeszólóval** vasárnap lesz kísérlet. Az egyik telep a casinó nagytermében lesz fel állítva, a másik az ó-tordai ref. leányiskolában. Felhívjuk városunk lakosságának figyelmét a természet e csodájára, melyet az emberi ész és tudomány szerzett meg az ember szolgálatára. A belépti-díj személyenként 10 kr, családoknak 20 kr lesz, s ez is csak azért, hogy a felszereléssel járó költségeket abból fedezni lehessen.

— **A bagatell ügyeket** a belügy-minister 3567 idei számú rendelete folytán ez év Martzius 1-jén veszik át a közgazgatási hatóságok, és békebírák illetőleg az ezt tárgyazó 1877-ik évi XXII. t. cz. e napon lép hatályba.

— **A helybeli dalkör** f. évi mártius 2 án, a farsang utolsó napjaiban, táncszal egybekötött dalestélyt fog rendezni. Programja a legkedvesebb és legszebb darabokkal lesz betöltve s mint halljuk, a rendezőség minden lehető el fog követni arra nézve, hogy ez estélye a legkedélyesebb legyen. Azt hiszük, hogy a dalkör pár honappal ezelőtt tartott hasonló estélyén jelen voltak elismerése a mulatság iránt elég kezesség mellettünk, hogy a közönség figyelmét a többek sorában ez időtöltésre is felhívjuk.

— **A járdák tisztán tartására** nézve kérjük a t. rendőrséget intézködést tenni. Nem nagy megerőltetésbe kerülne a háztulajdonosoknak húzak elöt a sarat eltekarítani, hogy járó kelök nekényteleníttessenek nyakig lies pocsban uszni. Kölelőnösön tennők a szíveséget egymásnak, s mindenkinek jól fogna.

— **A polgári társalkodó bálja** jövedelméről szívesen veszünk egy kis számadást. (Beküldetett)

elő keblében, hogy az valóságos lázas állapotba hozta.

Nyílik az ajtó — és belép Irén-arcza kipirulva, Kálmán batoratlanul áll — Irén feléje tart, karját karjába ölti, míg a mamát egy más dandy veszi karjaira, és mennek befelé.

„Hogy van Kálmán?” Kérde Irén.

„Köszönöm jól — és Irén?”

„Én is.”

Ezzel helyhez értek. Irén és mamája leültek. Kálmán meghajtá magát, s vissza ment az elő terembe.

E discursus ugyan rövid volt, de legalább a jég meg volt törve. Az istennért még most veszem észre, milyen rossz kifejezéssel élök: „a jég meg volt törve.” E végzetes szavakat bizonyással potolszattam volna, Kálmán iránti tekintetből, — de már mindogy.

A gondos és előre látó Irén tapintatossága folytán sikerült Kálmánnak egy francia négyest táncolni vele.

(Folyt. köv.)

— **Töltött puskára vigyázni kell** Pozsony megye Zsigárd községében ilyen gondotlanságból nagyszerencsétlenség történt. Mint a „Magyar Állam”-nak írják, egy gazda a malomba készülvén, elment meg egy lovat kölesöknéni, mert rossz volt az ut. A töltött puskát a kunyhóban hagyta. A gyermekek kivették, hogy majd lőnnek verebet. Egyik 12 éves volt, ez föllította és azt mondotta, majd ha azt mondom, hogy „már”, te akkor itt huzd meg. A kinek ezt a tanácsot adta az meg csak 6 éves volt. Amint az előbbeni kiszurja fejét az istállóból, valószínűleg azért, hogy megnézze, ott tartja-e ujját a másik a ravaszon, akkorra az elsütette, és fejbellette úgy, hogy abban a pillanatban szörnyet halt. A lövés szétvitte az agyvelejét.

— **Bukarestből** távirják: Az itteni körökben mindinkább nő a kedvetlenség Oroszország ellen, mert mindinkább meggyőződnek, hogy Oroszország megfogja csonkítani Romániát. = ez lesz a háboru gyümölese a románokra nézve.

— **A pápa** február 2-án ünnepli meg első áldozásának 75-ik évfordulóját. Simaglia egyházában nagy ceremóniák közt ünnepli meg e nevezetes napot. Sokféle jubileumra van alkalom ezen a világon.

— **Ezüst lakadalom.** Kolozsvárott Sámly László, a ref. iskola jeles tanára közelébb ülte meg ezüst lakadalmát ne-jével: Tóth Johannával, ki a legműveltebb erdélyi hölgyek közé tartozik.

CSARNOK

Adomákról és adoma gyűjtések.

Vándory Lajostól.

(Az m. . . bíró kívánsága) B. megyében főispáni beiktatás volt, össze gyűlt a megye bizottmánya teljes számmal-szép beszédek mondtak, — egyszerre fel áll a m. . . bíró, egy alig 40 éves szép paraszt gazda és szép csengő hangon minden akadozás nélkül a következő beszédet mondá: „Méltóságos főispán ur! tisztelt bizottmányi ezimborák és pajtások és tisztelt nem bizottmányi de itt jelen levő közönség és asszonyságok! Háat engedelmet kérek alásan hogy én fel szollok, de ezt muszáj tennem mert esküdt uraimék, még az egész falu aszonta (azt monta) hogy hát ha nem beszélek az vármegyén az főispán urhoz, hát akkor öngöm többé mög nem választanak. Háat én azért beszélek és kívánom, hogy a méltóságos főispán ur a mi igón nagyon tisztelt polgártársánk, kit akár mikor szívesen látok házamnál, hát meg egyszer mondom hogy kívánom, már én még esküdt uraimék, meg az egész falu, hogy hát az főispán ur ad-dig éljen soká míg ő szent felségének tetszik, — de hanem hát úgy, hogy a ma született gyermek 5000 esztendőös korában kísérje ki ü kemét (ő kegyelmet) az úgy nevezett örökös sirkertbe, azért hát vivát éljen a főispán!”

Sz.-Udvarhelyt nézik a napfogyatkozást, egy csiki atyafi egy szekér doczkával (deszka) el halad a néző közönség előtt, midőn az atyafit hi vják hogy jőjön nézze meg ő is a napfogyatkozást, azt válaszolá: „Jaj istállom most nem nézhetem mög, hanem a jövő héten mire Gyula-fehérvárról vissza térek akkor majd be szollok meg nézem.

Négy esztendőös lehetem, kedves jó anyám arra tanított volt, ha uri házakba megyek és a ház asszonya kérde, hogy mit csinál a mama? hát mondjam szépen: köszönöm egészséges, tiszteli. E mondatot persze aztán én az egész házunkra kiterjesztettem, már t. i. ha valahová mentem és kérdezték testvérei-

met vagy eselédeinket én rendesen elmondottam: „köszönöm egészséges, tiszteli.” Egyszer történt, hogy egy bársony nevű teherünk beteg volt, e nagy beteg az egész faluba nagy sensatiót csinált mert szerette mindenki, — midőn már a kedves jószág jobban volt, el mentem a jó K. néni meglátogatni, már rég nem lehettem ott, mert igen élénken emlékezem, hogy a jó H. néni vállamig érő szőke fürteimet össze csokolta süteményt és gyümölesöt adott, aztán kezdett kérdésekkel ostromolni: „mit csinál a kedves mama? hát a katicza néni? Gusztibácsi? Nina néni?” persze mindegyikre elmondottam én; köszönöm egészséges tiszteli.” De végre aztán kérdezé: „Igaz, hát a bársony tehén hogy van? Mire én egész tisztelettel azt feleltem: „köszönöm egészséges tiszteli a kedves néni.”

Rendes imádságom az asztalnál a „jó Jézusom légy vendégünk” volt. Egy pénteki nap éppen midőn már terítették, be állt egy kocszi vendégekkel. — Én, — igen jól tudva, hogy a turos csusza már meg van főzve, — és látva hogy jó anyám az ebédet nem toldja meg semmivel, el kezdtem panaszolkodni, végre az asztalhoz ültek persze én is — a mint a levest kezdeném enni, figyelmeztetve leszek, hogy előbb imádkozzam, én pedig vonakodtam imádkozni, szidtak, piszkoltak és sirtam, de nem imádkoztam, a dolog vége az lett, hogy ott kellett az asztalt hagynom. Ezt is meg tettem inkább, mintsen hogy imádkoztam volna. Katicza nénémnek azonban meg esett rajtam a szíve, be jön hozzám azon szobába, melyben elzárva voltam és nékem nagyon kedveskedve kérdé: hogy mért nem akarok imádkozni? Én pedig telyes meggyőződéssel mondtam „hogy kívánhatják hogy még a Jézust is hívjam vendégnek az asztalhoz, mikor úgy is már három vendég van, hisz akkor a turos csuszából nékem nagyon is kevés jut. — Jó anyám megbocsájtva és a társaság által meg kapcsolva ültem az asztalhoz és kaptam annyi turos csuszát, hogy még reggelre is maradt belőle.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Célszerű jégverem.

Angliában a következő módon épült jégvermet már több évek során át kitűnő eredménnyel használgák. Az 5 méter átméretű és körülbelül 4 méter mély gödörnek fenekét, hogy a víz könnyen elszívároghasson 0.63 méter magas köréteg borítja és ezt deszka, padló és szalma fűdi anyira, hogy a jég számára még mindig 3.83 méter szabad tér marad. Az oldalfalak tölgfával vannak kideszkázva, melynek vége legalább is 0.60 meternyre kiáll a földből és 10—15 cm. vastag szalmareteggel van beterítve. Hogy már most az oldalfal elég légs- és vízmentesen zárjon, a deszkázat és a föld között támadott hézag agyaggal van kitömve és felső körözete kívülül fel van töltve. Az erős fafedélzetet, melyben a jég behordására és egyéb eszközök számára egy jól elcsukható tornác van 0.30—0.60 méter vastag nádtető fedli. A jégtartózat miután a jeget csak felülről hánthatjuk be, 5 meternél magasabra építeni nem ajánlatos. Ezeknél a jeget befogadó és fallal határolt (legjobb kör-alakú) tért, 1.25 méter távolban téglafallal vesszük körül és a két fal között támadott hézagot száraz tözeggel, durva hamuval, téglatörödékekkel, szalmával, szecskával, lombbal, pozdorjával stb. kitöm-jük. A bejáratot az északi oldalon kiugró falazással úgy építettjük, hogy a ház belsejét 3 ajtó zárja el. Gondoskodunk továbbá a fedélzeten a behányásra szolgáló és szintén jól elzárható nyílásról, valamint a víznek elszívárogtatásáról is, a mennyeiben a háznak üres deszka-rács padozata alatt gödröt ásatunk.

N. H.

Kimutatás.

A tordai Takarékpénztár 1878. Január havi üzlet forgalmáról.

Bevétel

Decz. haváról átjött készpénzben	4899.28
187. betétekből	11712.89
Visszafizetett váltókból	92515.—
Visszafizetett előlegekből	3250.—
Kamatokban	2560.25
Külömbbféle díjakban	544.25
Vizleszámitásokban	23160.—
Részvény jegy átirási díjak	4.—
„ „ kiállításai	—60
„ „ után járó bélyeg	—38
Betéti könyvek díjában	2.85
Allamilletékben	5.30
Öszvesen	138654.80

Kiadás.

Betét visszafizetésre	9785.73
Visszafizetett folyó betéti kamatok	83.60
Leszámitásokért	95130.—
Előlegekért	3370.—
Osztalékokért	—
Kezelési költségekért	53.77
Tiszti fizetésekre	397.50
Ipar kamara adoba	52.20
Vizleszámitásokért	23010.—
Vizleszámitások kamataiért	384.65
Megjelenési díjakért	38.50
Allamilletékért	2.85
Betéti kamatok után járó 3% díjért	151.25
Részvényjegy után járó bélyeg díjért	—38
együtt	132460.43
1878. Jan. 31. pénztár készlet	6194.37
Öszvesen	138654.80

Tordán, 1878. Január 31-én.

Kimutatás.

A tordai kiegészítő-társulat forgalmáról 1877. január havában.

Bevétel.

Pénztári maradék decz. hóról	3913.29
Havi rendes és rendkívüli betét	6499.39
Könyvdíjban	2.70
Kamat, provisio és váltódíj	1528.82
Bélyeg díjban	50.50
185 tagtól visszafizetett költsön	45715.—
Öszvs bevétel	57709.70

Kiadás.

192. Váltó mellett költsön	50390.—
Kezelési kiadás	474.59
Bélyegre	55.35
Tőke visszafizetés	5754.73
Pénztári készlet	1035.03
Öszves kiadás	57709.70

Torda, 1877. január hó 31-én.

Közi a felügyelő választmány.

Piaczi árjegyzék.

a tordai vásárra 1877. jan. 26. hozotti tárgyaknak

1 hectoliter: t. buza 8 frt. 50 Tavasz tisztabuza frt. — Eleggabuza 7 frt. — kr. rozs 6 frt. 50 Árpa 4 frt. — kr. Zab 2 f. 50 kr. Törökbuza 5 frt. 50 kr. méter mázsa széna kötetlen 2 frt. 50 kr. Alomszalma 1 méter mázsa 36 kr. Tüzifa köbmöter 3 frt. 20 kr. Marhahus 1 kilogramm 36 kr. Disznóbus 1 kilogramm 48 kr. Turó 1 kilogramm 56 kr.

Bécsi Tőzsde.

1878. 26/1.

Magyar arany-járadék	92.55
Magyar) kincstári utalvány 1 ^o kibocsát.	116.50
Magyar) kincstári utalvány 2 ^o kibocsát.	109.75
Magyar kel.-vasut elsőbbség 2 kibocsát.	74.75
Magyar állami kötvény 1876.	67.50
Magyar vasuti kölcsön	100.—
Magyar föld.ehermenesítési kötv.	78.75
Temesvári földtehermen. kötv.	87.—
Erdélyi földtehermen. kötv.	76.60
Horváth-Slavon földtehermen. kötv.	85.—
Magyar szőlődéma váltáság kötv.	82.—
Oszt. egységes államadósság papban	64.45
Oszt. egységes államadósság ezüsbén	67.25
Oszt. aranyjáradék	75.30
1860. állam sorsjegy	—
Oszt. nemzeti bankrészvény	807.—
Oszt. hitelrészvény	232.—
Magyar hitelbank	213.75
Ezüst	103.80
Cs. k. arany	5.58
Napoleonkor	9.44
Nemet birod. mark	58.50
London	118.25

Felelős szerkesztő és kiadótlajd. Volz B.

H I R D E T É S E K.

VOLCZ és TÁRSA

Könyv és Papirkereskedésében Tordán kaphatók:

Vonalzott és tiszta könyvek; Hivatalok, egyletek magányzók, ügyvédek kereskedők, jegyzők és mindennemű iparral foglalkozók részére, vászonba vagy papirba kötve dús választékban. Másoló könyvek Kereskedők, Irodák sat. részére:

Román Népdalok és Balladák Moldován Gergelytől 1 frt. 20 kr. helyet csak 1 frt. o. é.

Iskolai könyvek Alsó- és Felső Népiskolák, Községi valamint felekezeti Iskolák részére is dús választékban.
Vers személyvények Bálint Gyulától
Az Illem és Tisztesség arany szabályai

ára 25 kr.
ára 25 kr.

Önsegély, Orvosi tanácsadó több bonczani ábrával.

Dr. Ernzt L.-től

ára 2 frt.

Selbsthilfe, ärztlicher rathgeber mit mehreren anatomischen abbildungen von Dr. Ernzt L.

ára 2 frt.

Előfizethetni – illetőleg előjegyeztetni – lehet a következő művekre:

Kálmán a Szegedi Lelencz vagy Konstantinápoly rózsája című nagyhatású regényre TIHAMERTÓL, mely a folyamatban levő keleti háborut öleli fel és ebből meríti tárgyát, egyes füzet
mely összeg a füzetek átvételekor fizetendő.

ára 25 kr.

Az Ördög fia című regény füzetére.

ára 25 kr.

Ugyan ezek német nyelven is megrendelhetők.

Továbbá Szulejka vagy a Három Gyöngye című regény füzetére. 25 kr.

Ugyan e művek megrendelői rendkívüli kedvezmény áron megrendelhetik azok

OLAJNYOMATU JUTALOM KÉPEIT is VÁSZONRA SZÉLES ARANYKERETBEN

megtekinthetők e képek valamint megrendelési feltételei is fenn irt könyvkereskedésben.

Eladó borok.

 200 Hectoliter

és új bór eladó, értekezhetni

Hadréven

Joszág felügyelő

u. p. M.-Ludas **Keresztes Áronnal.**
(3-3)

Fontos Hirdetés!

A gyomor és altesti bajokban, valamit hideglelés ellen legbiztosabb hatásának is nert

Dr. Kiesow-féle Elet-essentia

valódiilag egyedül Matherny Emilnél Gy.-Fehérvártt kapható.

(16 9— 21)

SZÉPSÉG! IFJUSÁG!

felülmulhatatlan

 BÖRSZÉPÍTŐ-SZERNEK

lett a hölgyvilág által általánosan elismerve, a hivatalosan megvizsgált, kitűnő, ártalmatlan, valódi

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-től,

PÁRIS-ban

Ezen világhírű bőrtisztító-szer valamennyi szé-
pítő-szer között leghitelesebb és leghatásosabbnak bi-
zonyul szeplők, napégés, rezesség, sárga foltok, pör-
senések, kiütések, himlőhelyek, sörny stb. biztos
eltávolítására.

A RAVISSANTE az arcszínnek feltűnően szép, halvány rózsá-
színű, bársonyszerű fiatal üdéséget ad, a bőrt és kezeket gyöngéddé
teszi, a lég behatásától megóvjva s gyöngéd bőrt szerez a legkésőbbi
öregségig.

Budapesten kapható valódi minőségben **TÖRÖK JÓZSEF**
gyógyszerész urnál, király-utca 7 sz.

Kolozsvártt VALETINI ADOLF ur gyógyszerésztárában.

Tordán TRAJÁNOVITS EDE ur gyógyszerésztárában

Nagy eredeti üvegtok ára 2 f. 50 kr. Kis eredeti üvegtok ára 1 f. 50 kr.

KÖZPONTI SZÉTKÜLDÉSI RAKTÁR:

SCHWARZ HENRIK

Budapest, Mária Valeria-utca 9 sz.